

LO-forslag om højere dagpenge reducerer beskæftigelsen med 7.000 personer og koster 2½ mia. kr.

03-10-2018

Af cheføkonom Mads Lundby Hansen (2123 7952) og chefkonsulent Jørgen Sloth Bjerre Hansen

Resumé

LO har foreslået at øge den årlige regulering af dagpengene. Konkret vil LO fjerne mindre-reguleringen af dagpengene på 0,3 pct. årligt (i forhold til lønudviklingen) frem mod 2025. Desuden vil LO fjerne mindre-reguleringen på 0,75 pct. årligt i perioden 2019-23 som følge af Thornings skattereform fra 2012. I forhold til det nuværende regelsæt er det samlet en mer-regulering af dagpengene på ca. 6 pct. frem mod 2025. Vores beregninger på baggrund af Dagpengekommisionens regnemetode viser, at det vil reducere beskæftigelsen med ca. 7.000 personer. Det skyldes, at de højere dagpenge vil gøre det mindre attraktivt at tage et job. Den samlede forringelse af de offentlige finanser vil udgøre 2½ mia. kr.

I øjeblikket er der mangel på arbejdskraft. DI har vurderet, at der er ca. 45.000 ubesatte stillinger i private virksomheder. Bl.a. derfor vil det være uhensigtsmæssigt at gennemføre LO's forslag. I dag er gevinsten ved at tage et lavtlønsjob kun 300 kr. om måneden, hvis man er på maksimale dagpenge. Det er blot 10 kr. i jobgevinst om dagen. Den lille jobgevinst afholder nogle arbejdsløse fra at tage et af de mange ledige job i dansk økonomi. Der er derfor ingen grund til tiltag, der de kommende år løfter dagpengene i forhold til gældende regelsæt. Det fremgår af analysen, at private arbejdsløshedsforsikringer er i fremvækst. De er et velfungerende supplement til det offentlige arbejdsløsheds-system. I stedet for at prioritere 2½ mia. kr. til højere dagpenge kunne man for eksempel prioritere pengene til lavere skat. For 2½ mia. kr. kunne beskæftigelsesfradraget øges, så en LO-arbejder ville opnå en skattelettelse på 1.500 kr. årligt. Samtidig ville beskæftigelsen stige med godt 1.000 personer.

LO-forslag om højere dagpenge: Effekt på beskæftigelse og offentlige finanser			
	Beskæftigelse	Offentlige finanser, mia. kr.	Merregulering, pct.
Afskaffe mindreregulering på 0,3 pct. i satsreguleringen frem til 2025	-2.500	-0,8	2,0
Annullering af mindreregulering fra Skattereform 2012 mht. dagpenge (2019-2023)	-4.700	-1,6	3,8
I alt	-7.200	-2,4	5,8

Kilde: Finansministeriets svar (baseret på Dagpengekommisionens model) på Finansudvalgets spørgsmål 224 af 27. februar 2018 samt egne beregninger

LO foreslår at øge dagpengene med 13.400 kr. årligt¹. Det svarer til en stigning i dagpengene på ca. 6 pct.

På baggrund af Dagpengekommissionens regnemetode vurderes det, at LO's forslag om 6 pct. højere dagpenge vil reducere beskæftigelsen med ca. 7.000 personer. Det skyldes, at de højere dagpenge vil gøre det mindre attraktivt at tage et job i forhold til det nuværende regelsæt. Den lavere beskæftigelse vil medvirke til, at den samlede forringelse af de offentlige finanser vil udgøre 2½ mia. kr., jf. tabel 1.

Tabel 1. LO-forslag om højere dagpenge: Effekt på beskæftigelse og offentlige finanser			
	Beskæftigelse	Offentlige finanser, mia. kr.	Merregulering, pct.
Afskaffe mindreregulering på 0,3 pct. i satsreguleringen frem til 2025	-2.500	-0,8	2,0
Annullering af mindreregulering fra Skattereform 2012 mht. dagpenge (2019-2023)	-4.700	-1,6	3,8
I alt	-7.200	-2,4	5,8

Kilde: Finansministeriets svar (baseret på Dagpengekommissionens model) på Finansudvalgets spørgsmål 224 af 27. februar 2018 samt egne beregninger

Konkret går LO's forslag ud på at annullere den mindre-regulering af dagpengene, som der er lagt op til frem til 2025. Mindre-reguleringen skyldes primært Thorning-regeringens skattereform fra 2012. Den finansierede bl.a. højere topskattegrænse med mindre-regulering af indkomstoverførslerne. Dertil kommer mindre-reguleringen på op til 0,3 pct. årligt som følge af satsreguleringsloven.

300 kr. i gevinst ved at gå fra maksimale dagpenge til lavtlønsjob

I dag er gevinsten ved at tage et lavtlønsjob kun 300 kr. om måneden, hvis man er på maksimale dagpenge. Det er blot 10 kr. i jobgevinst om dagen. Den lille jobgevinst afholder nogle arbejdsløse fra at tage et af de mange ledige job.

Lavtlønnede har høje dagpenge i international sammenligning

I en international sammenligning er dagpengene meget generøse særligt for lavtlønnede. Målt ved den såkaldte nettokompensationsgrad (dagpenge efter skat/løn efter skat) har lavtlønnede den 3. højeste nettokompensationsgrad blandt OECD-lande på 88 pct. (OECD-gns. på 73 pct.). En nettokompensationsgrad på 88 pct. betyder, at hvis man som beskæftiget har en disponibel

¹ Kilde: <https://lo.dk/nyheder/oversigt-temaer/tryghed/spoergsmaal-og-svar-om-dagpenge/>
CEPOS · Landgreven 3, 3. · 1301 København K · +45 33 45 60 30 · www.cepos.dk

indkomst efter skat på fx 180.000 kr., vil man som ledig have en disponibel indkomst efter skat på 158.000 kr. (88 pct. af 180.000 kr.)

LO regner bevidst uden adfærdseffekter – ligesom Enhedslisten

Som nævnt giver LO's forslag et provenutab for de offentlige finanser på 2½ mia. kr. (efter tilbageløb og adfærd) beregnet på baggrund af Dagpengekommissionens regnemetode. LO anfører selv, at forslaget "kun" koster ½ mia. kr.² Men reelt er forslaget altså 5 gange så dyrt som LO anfører. Når LO får så lille en merudgift, skyldes det, at de bevidst ser bort fra adfærdseffekter, dvs. det forhold, at der er solidt empirisk belæg for, at lavere dagpenge øger beskæftigelsen, fordi det bliver mere attraktivt at være i beskæftigelse fremfor på overførsel. Dermed regner LO på samme måde som [Enhedslisten, som også bevidst ser bort fra adfærdseffekter](#).

Det er i øvrigt bemærkelsesværdigt, at LO ikke vil stå ved beregningerne i Dagpengekommissionens rapporter, hvor det fremgår, at højere dagpenge svækker beskæftigelsen. LO var selv med i Dagpengekommissionen.

For 2½ mia. kr. kan en LO-arbejder få en skattelettelse på 1.500 kr.

For de 2½ mia. kr. det koster statskassen at forhøje dagpengene med 6 pct., kunne man alternativt øge beskæftigelsesfradraget med 1,8 pct. point. Det vil give en almindelig LO-lønmodtager 1.500 kr. i skattelettelse. Samtidig ville beskæftigelsen stige med godt 1.000 personer.

Ikke tegn på, at mindre dækning i dagpengesystemet fører til mere jobbeskyttelse

Et typisk argument mod nedsættelse af dagpengesatsen og forkortelsen af dagpengeperioden er, at det fører til krav fra lønmodtagernes side om mere jobbeskyttelse, hvilket vil gøre arbejdsmarkedet mindre fleksibelt. Ser man på udviklingen over tid i Danmark, har afkortningen af dagperioden imidlertid ikke ført til mere jobbeskyttelse. Siden 1990'erne er dagpengeperioden blevet afkortet fra at være uden en maksimumsgrænse til i dag 2 år. Det har mindsket sikkerheden for lønmodtagerne, men det har ikke medført øget jobbeskyttelse³.

Tillægsforsikringer er en mulighed for at øge dækningen for den enkelte lønmodtager

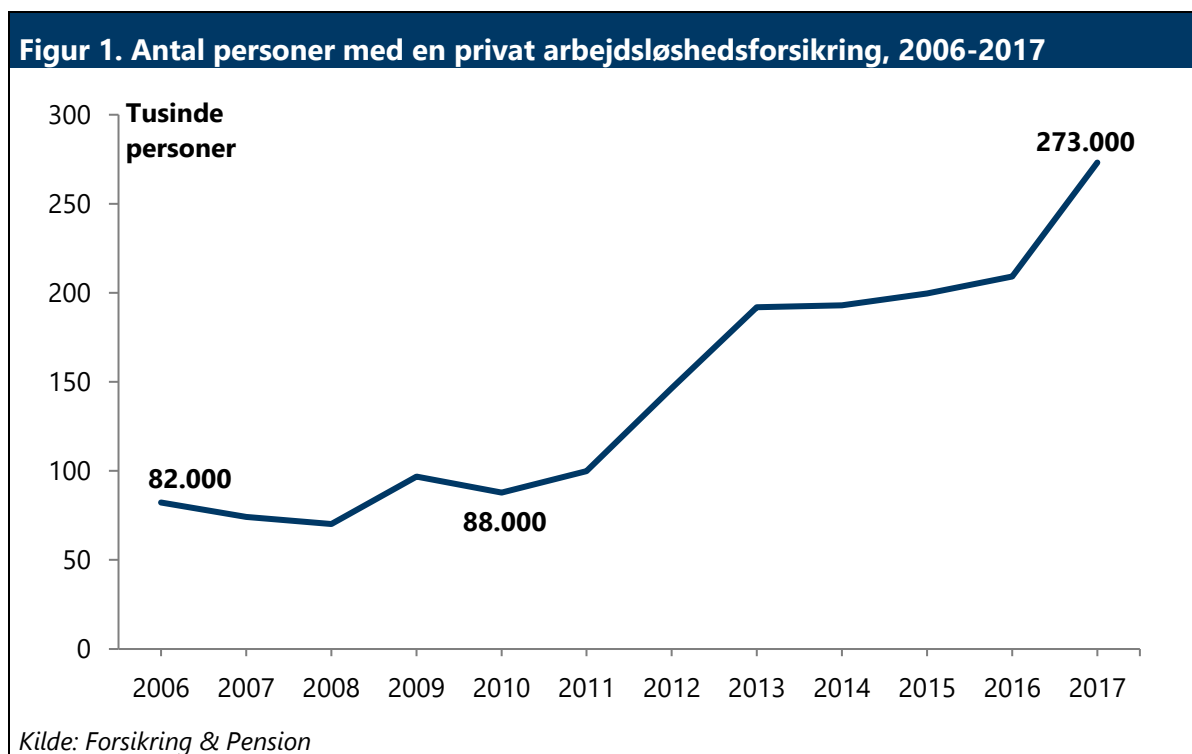
² Kilde: ["Byt skattelettelser med bedre dagpenge"](#), debatindlæg af Lizette Risgaard, formand for LO, i Fyens Stiftstidende d. 24. september 2018

³ Kilde: ["Ikke tegn på at kortere dagpengeperiode fører til længere opsigelsesvarsler og mere jobbeskyttelse"](#), CEPOS-notat, maj 2018

Det nuværende dagpengesystem er kendetegnet ved, at det er "one-size-fits-all". Der er ikke mulighed for at vælge fx højere ydelse mod til gengæld at være dækket i en kortere periode. Dagpengesystemet kan dermed siges at udgøre en basisydelse. Det nuværende system er delvist finansieret af skatteyderne, idet dagpengeforsikrede kun finansierer ca. 60 pct. af udgifterne til dagpenge gennem medlemsbidrag, jf. tabel 2 nedenfor.

Ønsker den enkelte bedre dækning end basisydelsen i dagpengesystemet, har man mulighed for at tegne private tillægssikringer. Det er et supplement til dagpengesystemet, som gør forsikringen ved ledighed mere fleksibel. Dermed kan tillægssikringerne bruges til at sikre, at den enkeltes ønske om forsikring mod ledighed i højere grad opfyldes⁴.

I de senere år er der sket en stigning i antallet af personer med en privat arbejdsløshedsforsikring. I 2010 havde 88.000 en privat arbejdsløshedsforsikring. I 2017 var det vokset til 273.000 personer, dvs. en 3-dobling på 7 år.

⁴ Det må forventes, at lønforsikringer reducerer arbejdsudbuddet. Dette vurderes ikke at være et problem, da det alene hviler på individuelle beslutninger og fordi det ikke er en følge af offentlige forvidende indgreb.

Tabel 2. Medlemsfinansiering af dagpenge, 2015-2020						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Medlemsbidrag, mia. kr.	5,9	6,0	6,1	6,2	6,2	6,2
Udgifter til dagpenge, mia. kr.	10,6	10,0	10,3	9,8	9,7	9,8
Andel af udgifter til dagpenge finansieret af medlemsbidrag, pct.	56	60	59	63	64	63

Anm.: De opgjorte tal er efter skat. For medlemsbidrag er der anvendt en skatteværdi svarende til det ligningsmæssige fradrag (ca. 25 pct. i 2019), mens der for dagpenge er anvendt en skattesats på 37 pct.

Kilde: Beskæftigelsesministeriets svar på Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål 450 af 30. maj 2018 samt egne beregninger